

Jagi 6 Martie 1944

255

R A P O R T

asupra repatrierii copiilor orfani evrei din Transnistria prin
punctul Balta-Tiraspol

In conformitate cu dispozitiunile cuprinse in ordinul Ministerului Afacerilor interne No. 218838/944 si potrivit dispozitiunilor Centralei Evreilor din Romania s'a constituit o delegatie compusa din dl. D. Rosenkrantz, Dra Hermiona Aleziana Poirier, dl. Comandor Emil Paraschivescu si Inspector Covaci, toti din Bucuresti precum si d-nii dr. Barcovici, dr. Herscu I. Herscu, Dr. I. Fainboim, Hirsch Gerard, H. Berall, Neftule Morovitz, Haim Falcieru, Jules Kaier, Herman si d-nelul Ichevet, Betti Guttman si Sara Berdicovski ca misiunea de a se deplasa la Balta si Tiraspol si in localitatile din județul Balta, in scopul executării tuturor lucrărilor de legătură cu repatrierea copiilor evrei orfani de sabii părinți și in vârstă până la 15 ani impliniți.

In ziua de 25 Februarie 1944 orele 18,35, dra Hermiona Aleziana Poirier si dl. Comandor Paraschivescu s'au deplasat din Bucuresti la Balta iar 24 ore mai târziu cu acelaș tren a plecat spre Tiraspol si dl. D. Rosenkrantz, Șeful delegației.

Duminică 27 crt., la orele 8 dimineața d-sa a fost întâmpinat in gara Jagi de Domnul Hahanu, Președintele Oficiului Județean Iași.

De acord cu d-sa s'a convenit ca o parte din reprezentanții Oficiului Iași să rămână a doua zi la Tighina iar restul să-și continue drumul spre Balta.

Îndată după sosirea trenului in Tighina (13,30) Domnul Rosenkrantz a luat contact cu domnul Maior Mihailovici dela Legiunea de Jandarmi Tighina punându-i in vedere scopul misiunii sale: repatrierea a 446 copii orfani evrei.

La orele 17 in seara și Domnul Rosenkrantz a fost primit de Domnul Maior Falcoianu, Primarul orașului Tighina care solicitat a primit să dea tot concursul făcând cunoscut că d-nele din Consiliul de Patronaj al orașului Tighina vor asigura asistența alimentară a copiilor orfani evrei - in trecere prin acest oraș.

S'a stabilit că d-nele din Consiliul de Patronaj să pregătească 500 pachete, având fiecare pachet următorul conținut: pâine, 300 gr. carne friptă, 200 gr. brânză, 200 gr. unt, 50 gr. mărnelă și 1 kg. lapte la sticlă.

Ținând seama de absența d-lui Primar din localitate in zilele de 28 și 29 Februarie și conform programului stabilit in cadrul căruia vagoanele puse la dispoziție de CFR urmau a fi încărcate in ziua de 29 Februarie s'a stabilit ca distribuția pachetelor de către Consiliul de Patronaj al orașului Tighina să se facă in ziua de 1 sau 2 Martie.

S'a luat apoi contact telefonic cu legiunea și Chestura Tiraspol, comunicându-li-se că dl. Maior Iacobescu, Comendantul Legiunii este in inspecție in județ.

./.

-2-

371

Luni 28 Februarie 1944

La orele 8 dimineața după o nouă convorbire telefonică cu Tiraspol s'a obținut autocamioneta Legiunii cu care dl. Rosenkrantz s'a deplasat la Tiraspol fiind primit de dl. Maior Iacobescu. Dl. Rosenkrantz a cerut următoarele măsuri in vederea înlăturării repatrierii orfanilor:

1. Luarea de contact telefonic cu Legiunea de Jandarmi Balta
2. Luarea de contact cu lagărul Grosulovo in vederea trimiterii de efecte.
3. Pașă pentru delegații din Iași in trecere spre Balta.
4. Organizarea deparazitării.
5. Organizarea aprovizionării.
6. Vizitarea ghetoului.
7. Ridicerea in gara Tiraspol a efectelor destinate orfanilor
8. Recartarea efectelor uzate pentru cai din Balta.
9. Adăpostirea provizorie a celor 446 copii orfani la Tiraspol
10. Vizitarea lagărului dela Grosulovo.

După discuțiuni ample dl. Maior a aprobat următoarele:

1. Notă telefonică la Balta
S'a răspuns că toți copii (446) sunt adunați și urmează a pleca in ziua de 29 din Balta spre Tiraspol, dacă bincințele vagoanelor promise de C.F.R. vor fi sosit in Balta.
2. A aprobat chemarea d-lui Donat-Șeful evreilor din Grosulovo chemare ce se va face in momentul sosirii efectelor destinate lor la Tiraspol.
3. A aprobat vizitarea in ziua de 29 febr. a ghetoului Tiraspol.
4. A delegat pe caporalul Vlaicu cu însoțirea celor 10 delegați ieșeni la Balta.
5. A aprobat încadrarea copiilor orfani pe timpul șederii in Tiraspol intr'un local încălzit (in câteva săli pendinte de închisoarea Tiraspol sau la Căminul refugiaților basarabeni) amenajat cu paturi.
6. A luat măsuri pentru a asigura aprovizionarea pe contul Centralei pregătindu-se un furnizor corect de incredere 500 pachete având fiecare următorul conținut: una pâine, 250 gr. salam, 250 gr. brânză, 200 gr. unt, 1 kg. lapte la sticlă și 50 gr. mărșel.
7. A aprobat facerea tuturor înlăturărilor pentru recepționarea efectelor in gara Tiraspol și pentru recartarea efectelor uzate pentru o menii mături din Balta.
8. A luat contact telefonic cu Serv. Sanitar Tighina, in vederea organizării deparazitării.
Date fiind instrucțiunile cuprinse in ordinul Ministerului de Interne, deparazitarea urmează a se face la Tighina in "Cetate".

./.

La orele 14,45 dl. Rosenkrantz împreună cu caporalul Vlaicu delegat din partea legiunii, au primit în gara Tiraspol delegația Iașului compusă din d-nii: Dr. N. Bercovici, Dr. I. Fainboim, Hirsch Gerard, H. Berall, Naftule Borovitz, Salim Feliieru, Jules Maier, Herman Schwartz și D-nele Johaved Schor, Betti Gutman și Sara Berdiyevki.

După ce au conferit timp de 1/2 oră dl. Rosenkrantz a transmis d-lui dr. Bercovici instrucțiuni ce urmeză a fi date la Balta d-lor Paul Moscovici, d-rei Poirier și d-lui Comandor Paraschivescu, apoi delegația însoțită de Caporalul Vlaicu și-a continuat drumul spre Balta.

A fost avizată apoi legiunea de Jandarmi Balta spre a îngriji ca în momentul sosirii trenului cu delegații Iașului, ecog- tii să poată fi primiți și însoții de paza militară până la Balta.

Însoțit de dl. Maior Iacobescu, dl. Rosenkrantz s'a însoțit la orele 17 la Tighina, unde a găsit pe d-nii H. Feliieru și H. Berall membri ai delegației Iașului, lăsați la dispoziția D-Sale spre a-l secunda în lucrările de depărțire, echipare și aprovizionare a convoiului la însoțirea sa din Balta spre Tiraspol.

La ora 19, fiind chemat la legiunea de Jandarmi Tighina, dl. Rosenkrantz a pus în curent pe dl. Maior Miniliovici și loc. loc. George asupra celor stabilite cu dl. Maior Iacobescu căzând de acord pentru a se încerca depășirea la Tiraspol spre a putea astfel lăsa pentru cei ce răzân în Transnistria, stăt efectele cu cari copii vin cât și cele ce eventual vor rămâne după echipare.

S'a convenit cu dl. Maior Miniliovici să stabilească în detaliu felul cum va decurge operația depărțirii cu dl. Maior Iacobescu.

Marti 29 Februarie 1944

După ce la orașul nopții s'a produs o desceindere a Poliției Tighina în noaptea aceea unde se găsea și delegația Centrală compo- zată total în regulă la orele 8,30 s'a comunicat telefonic d-lui Fainboim din CSM rezultatul raportului de mai sus, cerându- i-se să verifice dacă efectele și vagoanele au fost expediate la destinație.

dl. Rosenkrantz împreună cu delegații Iașului d-nii Berall și Feliieru au luat contact telefonic cu dl. Klepner Secretarul Judec. din Iași, cărui dessemeni i-au referit asupra celor de mai sus, cerându-i să avizeze familiile respective.

La orele 9,15 în converbirea telefonică avută cu dl. Maior Iacobescu am fost informată că vagonul cu efecte pentru copii orfani cât și efectele pentru cei din Balta și Grosulove au sosit la Tiraspol.

La orele 10 d-nii Rosenkrantz și Berall s'au prezentat d-nei Anușia delegata Consiliului de Patronaj, care conform instrucțiunilor d-lui Maior Feliieru a comunicat că d-nele din Consiliul de Patronaj al orașului Tighina organizează asistența alimentară a copiilor orfani rep. trasiți din Transnistria prin Balta Tiraspol.

./.

Am fost informați că s'au pregătit deocumva 500 pâini, 250 Kgr. carne, care va fi servită preparată de Consiliul de Patronaj, 250 Kgr. brânză, 250 Kgr. unt, 50 Kgr. marmeladă, 1000 de ouă coapte și 250 Kgr. lapte în cazan sau la sticle.

Consiliul de Patronaj va distribui alimentele de mai sus destinate copiilor în 500 pachete transportate la vagoane.

La orele 10 jumătate, Domnul Rosenkrantz s'a deplasat cu mașina Legiunii la Tiraspol.

După o converbire avută cu dl. Maier Iacobescu, D-se, însoțit de un domn plutonier de la Legiune și 7 evrei din ghetto, s'a deplasat la gară pentru a recepționa lăzile cu efecte desti- nate Tiraspolului, Grosulove și pentru recartarea lăzilor desti- nate pentru Balta.

După îndeplinirea multiplelor formalități s'a procedat la deschiderea celor 19 lăzi și la pregătirea expediției celor 24 lăzi pentru Balta.

S'au plătit taxele și apoi vagonul plumbuit și închis cu lacătul C.E.R. a fost expediat cu un sergent însoțitor desemnat de Legiune, având asupra-și cheile necesare, la Balta.

Lăzile pentru Tiraspol și Grosulove au fost transportate la Ghetto și date în primire provizoriu d-lui dentist Golțman, șeful ghettoului.

Operația a luat sfârșit la orele 19.30.

S'a luat apoi contact telefonic cu Balta, care a comunicat că lotul copiilor orfani va pleca în ziua de 1 Martie, dacă vor fi sosit în tîrziu vagoanele puse la dispoziție de către C.F.R.

A fost chemat telefonic la Tiraspol Dl. Donat, conducătorul lagărului de la Grosulove, spre a-și lua în primire lăzile.

Seara am avut o conferință cu Dl. Fisman, conducătorul evreilor din Tulcin.

Am primit apoi un număr de persoane din ghetto, reținând diverse cereri personale.

Seara am asistat la o șezătoare organizată în ghetto, cu care prilej am reținut că nu s'a neglijat preocuparea de a men- ține cât mai bine moralul populației prin promovarea unei acțiuni culturale.

Miercuri 1 Martie 1944

Telefonic am luat cunoștință că lotul de orfani din Balta nu va pleca decât în ziua de 2 Martie din cauza nesoșirii vago- nelor.

În ceea ce privește situația locală, Dl. Maior Iacobescu a ordonat să i se înainteze liste copiilor orfani de ambii părinți în vârstă până la 15 ani impliniți, aflători la Tiraspol.

Am luat împreună apoi măsuri pentru organizarea aprovizio- nării, în vederea asistenței alimentare.

Furnizorul pus la dispoziție ne-a prezentat un devis, însumând în total 29.300 mrci.

Pentru această sumă, se va pune la dispoziție 500 pâini, proaspete, 250 Kgr.cârnați, 250 Kgr.brânză, 200 Kgr.unt și 250 Kgr.lapte în sticle.

Total pus în 500 pachete va fi pus la dispoziție fie Vineri 3, fie Sâmbătă 4 Martie, după nevoie.

Dl.Maior Iacobescu, la cererea noastră a conferit cu Comandantul Legiunei Tighina pentru ca deparazitarea să se facă la Tiraspol, urmând ca asupra acestei chestiuni să se ia decizia definitivă în ziua de 2 Martie.

S'au luat apoi măsuri pentru amenajarea localului în care vor fi adăpostiți copiii în timpul șederii lor la Tiraspol.

La orele 14 împreună cu Dl.Berall am luat contact cu Dl.Maior Filcoianu, Primarul orașului Tighina și cu D-na Manciu de la Consiliul de Patronaj, punându-le în vedere întârzierea sosirii copiilor, stăruiind și obținând temporizarea, pe cât posibil și conservarea alimentelor deja pregătite.

Am telegrafiat, solicitând o nouă sumă de lei 300.000 pentru ajutoare diverselor lagăre din Transnistria și pentru alinația în zilele de prelungirea programului.

La orele 17, Dl.Rosenkrantz, însoțit de Dl.Berall s'au deplasat la Tiraspol, întâi la Legiune și apoi la Ghetto.

Aci, Dl.Rosenkrantz a conferit cu Dl.Donat, șeful lagărului de la Grosulovo și cu d-nii Colțman, șeful ghetoului Tiraspol.

La cererea D-lui Qvitco și cu aprobarea D-lui Maior Iacobescu, am dispus chemarea d-lui Inginer Oscar Grimberg, șeful evreilor din Domanovca.

Am predat d-ilor Colțman, Donat și Qvitco, lăzile și instrucțiunile respective, primind confirmări.

Seara la orele 22 am luat de acord cu D-nii Berall, Colțman, Bandel și Qvitco, cei trei din urmă din partea ghetoului, măsurile impuse de operațiile primirii, cazării, deparazitării, alinației, supravegherii, îmbrăcării și plecării mai departe a copiilor organici din Tiraspol și Tighina.

În cursul zilei s'a procedat la trierea copiilor orfani din Tiraspol, punând în vedere D-lui Comandant al Legiunii sensul noțiunii copil în vârstă de 15 ani impliniți și stăruiind pentru verificarea stării civile a fiecărui caz în parte.

Joi 2 Martie 1944

Verificând telefonic la orele 7,30 dimineața dacă vagoanele pentru Balta au sosit până în acel moment și față de răspunsul negativ, Dl.Rosenkrantz a chemat telefonic pe Domnul Președinte, al Centralei atât la domiciliu cât și la sediul Centralei.

Neobținând legătura s'a transmis prin Secția Financiară (dl.Berman) o notă telefonică prin care s'a cerut expres să se ia măsuri, întrucât vagoanele promise în ziua de 29 Februarie nu sosiseră la Balta nici în dimineața zilei de 2 Martie.

S Sta cerut deasemenea să se trimită la Tighina telegrafic lei 400.000 pentru cheltuieli de aprovizionare.

La orele 8 Dl.Maior Iacobescu cu care s'a conferit, a aprobat d-lui Rosenkrantz următoarele măsuri în legătură cu repatrierea copiilor orfani:

1. Cazarea să se facă în apropierea Cării și a Ghetoului la Căminul refugiaților basarabeni str.Colonel Dimese
2. S'au dat dispozițiuni pentru amenajarea localului, cu rășirea și încălzirea lui.
3. Dl.Locot.Popescu, Chestorul Municipiului Tighina a fost însărcinat să colaboreze cu delegații Centralei și cu Comitetul ghetoului pentru aducerea la îndeplinire a tuturor măsurilor impuse de necesități.
4. S'au dat dispozițiuni pentru deparazitarea punărdu-se la dispoziție etuvele și materialul necesar.
5. Un număr de 10 bărbați și 10 femei, chiar și din acei repartizați la diverse instituții în oraș au fost rechiziționați din ordinul D-lui Maior și a D-lui Chestor pentru îndeplinirea tuturor operațiilor de cazare, deparazitare, echipare și aprovizionare a copiilor orfani.
6. Autocamioneta Legiunei și căruțele necesare vor sta la dispoziție.
7. Pachetele cu alimente (500) vor fi puse la dispoziție în momentul sosirii trenului.
8. Dl.Maior a aprobat să se ceară omeșarea din Grosulovo a încă unui delegat pentru că în afară celor trei lăși trimise de Centrală au mai sosit și lăși trimise de la Timișoara și Arad, urmând a li se afecta și o parte din efecte rămase neutilizate.

Dl.Locot.Popescu, Chestorul Poliției Tighine ne-a comunicat că localul Căminul refugiaților basarabeni ne stă la dispoziție

În după amiaza aceleși zile, dl.Sef al Poliției ne-a promis tot concursul.

La orele 17, spre marea noastră surprindere, am fost informați pe cale particulară, că sosește trenul cu copii.

Am cerut și obținut paza la gară și paza pe tot parcursul de la gară la Cămin și la Cămin.

O delegație compusă din Demii: Dentist Colțman, Bandel, Qvitco, trei doamne din comitetul ghetoului, precum și d-nii Rosenkrantz și H.Berall s'au deplasat la gară pentru a primi copiii.

Aci au coborât delegații Iașului în frunte cu Dl.Dr.Berevici și Dl.Hohman, șeful ajutor al Biroului muncii, cari ne-au predat cei 446 copii din cele 9 vagoane-marfă pe care au reușit

să le obțină prin stăruințe personale delegații Iașului, intrucât vagoanele comandate special nu sosiră până în ziua de 2 Martie la Balta.

Delegații au fost conduși la Ghetto unde în cursul serii a avut loc o ședință plenară sub președinția D-lui Golțman.

În prezența membrilor Comitetului a celor 11 delegați ai Iașului, Dl. Rosenkrantz a făcut o expunere arătând între altele demersurile făcute de Centrala Evreilor din România pentru a obține repatrierea copiilor orfani de ambii părinți, copii în vârstă până la 15 ani impliniți.

D-se a arătat că potrivit aprobării Guvernului și a Ministerului de Interne, copiii orfani urmează a fi cazați în orașele din Moldova și anume la Iași, Botocenii, Roman, Huși, Vaslui, Bârlad, Fălticeni, Piatra Neamț, Tg. Neamț, Bacău, Buhuși.

D-se a arătat că este vorba pentru moment de 1955 copii, dar că vor fi repatriați și cei omiși, precum și ceva mai târziu copii orfani de mamă în vârstă până la 15 ani impliniți. D-se arată că Centrala, prin Secția de Asistență împreună cu Comisia specială de ajutorare au luat măsuri pentru ca opera de cazare a copiilor orfani să se facă îndrumându-se copiii la familii înstărite sau mai puțin înstărite dar de onorabilitate certă sau la Căminuri de copii. La nevoie, Centrala și Oficiile județene vor plăti întreținerea copiilor în familie, afectând 4-5000 lei lunar de copil.

Centrala a și avansat Oficiilor județene o parte din sumele necesare înzestrării camerelor cu paturi, perne, cearșafuri, saltele, fețe de perne, pături, instrumente medicale, chirurgicale, medicamente etc.

D-se arată că două delegații dela Centrală împreună cu delegațiile Oficiilor județene respective s-au deplasat în zilele de 26 și 27 Februarie la centrele de concentrare a copiilor, respectiv Moghilev, Balta, Tiraspol.

Delegația dela Moghilev condusă de Dl. Fred Saraga asistat de dl. Dr. Reitman, Siegler, Diamand și 30 din provincie a plecat în ziua de 26 Februarie, iar delegația pentru Balta-Tiraspol condusă de Dl. Avocat D. Rosenkrantz asistat de D-ra Hermiona Alexiana Poirier, Comandor Paraschivescu, împreună cu delegația Oficiului Județean Iași, în frunte cu Dl. Dr. Bercovici s-au deplasat spre Tiraspol și Balta în zilele de 26, 27 și 28 Februarie.

Pentru asigurarea asistenței vestimentare d-se subliniază că Centrala a trimis un număr de 16 lăzi cu efecte la Tiraspol, un număr triplu la Moghilev, în afara lăzilor cu efecte pentru cei ce rămân în Transnistria.

Nu mai la Balta s-au trimis 24 lăzi, iar la Grosulove 3 lăzi

D-se arată măsurile luate de D-nii Comandanți ai Legiunii Tiraspol și Moghilev precum și de șeful Poliției Tiraspol și Dl. Primar al orașului Tighina, de acord cu D-se pentru repatrierea copiilor orfani. D-se arată felul cum urmează să se organizeze cazarea, deparazitarea, alimentarea, echiparea și pașa.

După discuțiuni la care au luat parte d-nii Golțman, dr. Bercovici, Horovitz, Jules Maier și alții și față de propunerile făcute, în unanimitate s'au luat următoarele hotărâri:

1. Operația cazării, deparazitării, echipării și alimentării să se facă într'un ritm cât mai accelerat.

2. Copii vor rămâne în vagoane, scaiele vor fi înlocuite cu talaș.

3. Deparazitarea se face la ghetto, sub supravegherea d-lui dr. Bercovici și a d-nei dr. Golergan și a d-lui dr. Luckenstein.

4. Alimentarea va consta în esecire un pahar cu lapte cald îndulcit cu zahăr sau ceai. Ghetto-ul va îngriji de masă la prânz și seara se va servi șnițel cu cartofi pure la prânz, iar dimineața și seara ceai cu unt și marmeladă.

Alimentarea pe drum se va asigura prin bunăvoința Legiunii Tiraspol, cu materialul pus la dispoziție de Centrală și prin alimentele puse la dispoziție de Primăria și Consiliul de Patronaj din Tighina.

La Tiraspol fiecare copil va primi un pachet cuprinzând o pâine 250 gr. salem, 250 gr. brânză, 200 gr. unt, 50 gr. marmeladă și 1/2 kg. lapte în sticle, iar la Tighina fiecare pachet va cuprinde o pâine, 200 gr. carne friptă, 250 gr. brânză, 200 gr. unt, 50 gr. magiun și două ouă coapte.

S'a numit o comisiune compusă din d-nii Rose Iosif, Drux Leo și Braunstein Iancu pentru verificarea prețurilor, cantităților, calităților alimentelor recepționate la Tiraspol și d-nii Berail și Felclieru pentru Tighina.

S'au dat dispozițiuni delegaților să supravegheze masa copiilor îngrijind de aprovizionarea cu apă, dându-le asistență la nevoie.

Masa se va lua pe cât posibil la ore fixe și cel puțin de 4 ori.

5. Echiparea. S'a hotărât ca efectele să fie în primul rând întrebuintate pentru echiparea copiilor orfani, urmând ca restul să rămână la dispoziția Comitetului Balta pentru a fi distribuite la Berșad, Domanevoa, Grosulove și Tiraspol.

S'au constituit trei comisii.

a) O comisiune compusă din d-nii Golțman, Bandel, Drux, Evtico și Marcu Maier pentru recepționarea lăzilor și asortarea efectelor.

Se va redacta un proces verbal, comisiunea răspunzând de conținutul și prezentând documente de descărcare comisiunilor Centrale (registre, bonuri de eliberare).

b) O comisiune de verificare a copiilor compusă din delegații Iașului (5) împreună cu dl. Golțman și o comisie de distribuție prezidată de dl. dr. Bercovici, o parte din delegații ieșeni și delegații ghetto-ului.

c) O comisiune de distribuție a efectelor compusă din delegații din Iași și Tiraspol.

d) O comisie de recepționare a efectelor lăsate de copii.

6) Pașa. Cu bunăvoința autorităților militare și civile locale s'au luat măsuri pentru a asigura pașa pe tot timpul șederii la gară, pe drum, la Tighina și însoțitori militari dela Tighina și Tiraspol la Iași.

./.

Programul de mai sus in toate amănuntele lui a fost supus și a căpătat aprobarea d-lui Comandant al Legiunii Tiraspol, al D-lui Comandant al Legiunii Tighina și Șeful Poliției Tiraspol.

Seara toți delegații au luat masa și au dormit în ghetto, copii au rămas în vagoane sub peza vigilență a gărzii militare.

Vineri 3 Martie 1944

În cursul dimineții s'a procedat concomitent în săli separate la deparazitarea și echiparea copiilor.

Adugi dela gară în autocamioane și căruțe, câte 50, ei erau tunși iabășiți, deparazitați și apoi echipați.

La ghetto li s'a servit cazi, unt, marmeladă, brânză etc.

În cursul după amiezii au sosit la Tiraspol un grup de 38 evrei repatriați din Beresovca și Mastovoi (oameni maturi)

S'a dat și acestora existența alimentară și ajutoare de drum și bilete.

S'a luat contact cu gara și s'a asigurat vagoane suplimentare intrucât urmasii a face deplasarea împreună copii aduși dela Balta atât cei evreiași din Beresovca și Mastovoi, cât și copiii orfani din Tiraspol.

Seara a fost adusă masa pregătită în Tiraspol (500 pachete cu alimente) iar la orele 11 vagoanele stațate la un vagon sanitar german, au plecat la Tighina.

La orele 1 noaptea au cerut Șeful Gării să fie desființată garnitura dela trenul sanitar până a doua zi dimineața.

Sâmbătă 4 Martie 1944

În cursul dimineții, Consiliul de Patronaj s'a prezentat la gară în frunte cu dl. maior Fălcoianu, Șeful orașului Tighina, d-na director general Frangopol, d-na Șef. Vălcovici, Știrbulescu Kenoin aducând alimente și împărțind la vagoane copiilor 500 pachete cu alimente pregătite.

Dl. Rosenkrantz și dl. dr. Bercovici au mulțumit d-nelor din Comitet și d-lui maior pentru bunăvoința arătată subliniind semnificativ faptul care a fost reținut și nu va fi uitată nici de delegații și mai puțin de copiii orfani.

Față de pretențiunile serv. sanitar Tighina de a se proceda la o nouă deparazitare a copiilor în Cetatea Tighinei, d-nii Rosenkrantz și dl. dr. Bercovici s'au deplasat la dl. maior Iacobescu venit întâmplător la Tighina, la Tiraspol la Comandamentul Stapelor, luând contact cu dl. col. Vartoleg.

S'a stabilit că este indispensabil o deparazitare radicală la Tighina.

Durkce d-nii Rosenkrantz și Bercovici au vizitat din nou ghetto-ul lăcărind toate sobolile la care se diverse avansări făcute de Comitetul evreesc din Tiraspol, d-nii Rosenkrantz și Bercovici s'au însoțit la orele 16 i.

S'a procedat la transportarea vagoanelor cu copii în Cetate fiind trecuți toți copii la baie și apoi la deparazitare.

Noaptea copii au dormit la dormitoare în Cetate.

Duminică 5 Martie 1944

În tot cursul dimineții s'a procedat la verificarea auterizațiilor la Poliția de Grăniceri, vizându-se documentele fiecărui copil în parte.

La orele 14 toate operațiunile au fost terminate, urmând ca trenul să pornească din Tighina la Iași la orele 15.

Dl. Rosenkrantz a plecat cu acceleratul la 15,30 din Tighina, urmând a lua la Iași toate măsurile în legătură cu primirea trenului.

D-na a sosit la orele 9,30 în localitate, încunoscându-se la orele 10 Oficiul.

Iași 6 Martie 1944

La orele 7,30 dl. Rosenkrantz s'a deplasat la gară unde în așteptare a primit trenul dela Moghilew cu cei cca. 1400 copii.

Circa 160 copii au fost imbarcați în autocamioane, fiind conduși la orfelinat.

La orele 13 a sosit în Iași și lotul de copii veniți din Balta Tiraspol, fiind conduși deasemenea la Orfelinat.

Concluziuni

În lumina considerațiilor de mai sus, am onoarea a face următoarele propuneri care sunt consecința concluziunilor impuse de realitatea celor constatate.

1. Intensificarea eforturilor pentru asigurarea de fonduri cât mai mari indispensabile unei reale acțiuni de asistență pentru evreii din Transnistria.

2. Trimiterea de 40.000 echipamente pentru bărbați și femei rămași în Transnistria.

Față de aprobarea Președinției Consiliului de Miniștri comunicată cu adresa no. 3015 din 4 Februarie 1944 s'ar impune o trimitere urgentă de echipamente noi.

3. Trimitere de efecte uzate în cantități cât mai mari.

S'ar impune organizarea unei noi colecte.

4. Acordare de subvenții cât mai mari la toate centrele și în special la cele mai lipsite și la cele mari la cari se ajunge mai greu (Berșad, Grosulovo, Tulcin, Domanovca etc.)

5. Trimiterea de medicamente în toate ghettourile, în toate lagărele și mai ales la Domanovca, Tulcin și Grosulovo.

6. Trimiterea de cantități de sare necesară. La Balta este nevoie să se expedieze cel puțin 4 vagoane sare.

7. În problema repatrierilor se cere și se impune:

a. A se stăruii pentru o repatriere a tuturor evreilor regăsiți basarabeni și bucovineni cari au mai rămas.

b. A se stăruii pentru mărirea plafonului până la 16 ani impliniți

și repatrierea tuturor copiilor orfani (și a celor emiși) orfani de ambii părinți.

e. Repatrierea copiilor orfani de mamă în vârstă până la 18 ani.

d. Repatrierea copiilor orfani de tată în vârstă până la 18 ani.

e. Repatrierea tuturor copiilor până la vârsta de 16 ani.

8. În ceea ce privește situațiunea celor din lagărul Grosulovo se impune:

a. Demersuri pentru punerea lor în libertate în conformitate cu decretul lege Decan (1940-1941) care prevedea internarea pe termen de 6 luni, cu prelungire cel mult până la 2 ani. Ori, în fapt cu toți se găseau de peste trei ani internați.

b. Urmează a se examina situațiunea acestora și în raport cu regulul convențiilor internaționale, aplicat omenilor politici în timp de război.

c. În ipoteza când cererea de mai sus nu ar fi posibilă, să se ceară pentru cei dela Grosulovo aducerea în țară și revizuirea situației.

d. În ipoteza când dispozițiunile luate în privința celor dela Grosulovo s'ar greși pe deciziuni care constituie acte de guvernământ, să se stăruie pentru internarea lor numai în țară.

e. Să se trimită de urgență 400 scurte, 400 perechi pantaloni, 400 bocanci, 200 rochii, 200 perechi de pantofi și lăncușe necesare intrucât sub raport vestimentar omenii o duc în grozitor, tanin 100 kg. piatră coră 60 kg. medicamente conf. listei, un microscop și medic pentru mica chirurgie.

9. Să se examineze intervenindu-se pentru cei cca. 58 evrei dela închisoarea Răbnița pentru a-și putea recăpăta locul la Grosulovo prin absolvirea de închisoare aplicată pentru șmenii.

10. Se examinează reținut și avizat la soluțiile impuse de concluziile raportelor speciale privitoare la Tulcin și Bonenovea.

D. Rosenkrantz

MM.

Circulara No.

256

MINISTERUL FINANTELOR
No. 3328/15.I.1946

Onor.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

L O C O

Prin prezenta vă confirmăm că operațiunile pentru preluarea obiectelor din metale prețioase, bijuteriilor, monedelor de aur, devizelor, etc., dela evreii din Basarabia, Bucovina și din țară, efectuate în cursul anilor 1941-1942, au fost făcute de către Dvs., în numele Statului Român prin Ministerul de Finanțe, pe baza mandatului ce vi s'a dat la timpul său.

Precizăm că în puterea acestui mandat ce l-ați avut din partea Statului Român, ați lucrat și la preluarea valorilor (obiecte din metale prețioase, bijuterii, monede de aur, devize, etc.) ce s'au predat de către evreii din județul Derecheu în urma ordinului așezărilor locale.

MINISTRUL FINANTELOR,

ss/.Al. Alexandrin